

jecta fuisse : id patet ex Historia ecclesiastica, et ex SS. Patribus et conciliis : at non ita constat confessionem publicam etiam peccatorum non occultorum strictè præscriptam fuisse ; videmus quidem morem quædam peccata publice confitendi, sive ex mandato Ecclesiæ, sive ex fervore pœnitentium, sive confessario adhortante, per plura sæcula viguisse : nihil amplius novimus, et proinde circa illum quodcumque aliud asserere difficile est. Ergo.

PROPOSITIO SECUNDA.

Confessio sacramentalis necessaria est jure ecclesiastico.

Prob. Illud necessarium est jure ecclesiastico quod ab Ecclesia fuit præscriptum : atqui confessio sacramentalis ab Ecclesia fuit præscripta, nempe in concilio Lateranensi IV, anno 1215, sub Innocentio III celebrato, can. 21, his verbis : « Omnis utriusque sexus fidelis, postquam » ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata saltem semel in anno confiteatur fideliter proprio sacerdoti et injunctam sibi pœnitentiam studeat pro viribus adimplere... alioquin et vivens ab ingressu ecclesiæ arceatur, et moriens christiana careat sepultura. » Ergo.

Concil. Trid., sess. 14, can. 8, anathemate percutit eos qui dicerent ad confessionem « non teneri omnes et » singulos utriusque sexus Christi fideles, juxta magni concilii Lateranensis constitutionem, semel in anno. » Ergo.

Ex ipsismet concilii Lateranensis verbis plures nascuntur difficultates quæ proponendæ et solvendæ sunt.

Quæritur 1° an præceptum annuæ confessionis obliget sub gravi.

R. affirmative ; idque patet tum ex gravitate materiæ, tum ex pœnis in concilio Lateranensi decretis, scilicet excommunicatione et privatione sepulturæ ecclesiasticæ : illæ pœnæ sunt quidem ferendæ, et non latæ sententiæ : attamen, juxta omnes theologos, gravem denotant obligationem. Ergo.

Quæritur 2° quinam præcepto confessionis teneantur.

R. Per verba, *omnis utriusque sexus fidelis*, omnes intelliguntur viri et mulieres qui fuerunt baptizati, et peccati sunt capaces, juvenes et senes, indocti et docti, laici et clerici, etiam parochi, episcopi, ipseque Papa ; nullus Christianus excipitur. *Postquam ad annos discretionis pervenerit*, id est cum sufficientem habuerit usum rationis ut peccare possit, proindeque, in regionibus nostris circa annum septimum, in aliis regionibus circa annum quintum. Quidam infantes etiam apud nos ante septimum annum plus malitiæ sunt capaces quam alii decem aut quodecim annorum. Unde curare debent parochi ut infantes sibi commissi saltem circa septimum annum incipiant peccata sua confiteri ; et si quem peccati mortalis jam reum inveniant confessarii, eum ad absolutionem sacramentalem quamprimum suscipiendam pro posse suo disponant, ne forte imparatus decedat et æternaliter pereat.

Peti potest an hujusmodi infantes præcepto ecclesiastico confessionis annualis teneantur ? *S. Lig. l. 6, n. 666*, et alii affirmant, licet forsitan non pauci sacerdotes proxim contrariam teneant. Saltem confessarii, et maxime parochi, advigilare debent ut infantes isti, si sufficienter præparari possint, quod satis rarum est, præceptum impleant, præsertim si peccatis mortalibus videantur eos maculatos.

Quæritur 3° an qui nullius peccati mortalis conscius est nihilominus præcepto confessionis teneatur.

R. 1° Certum est illum præcepto divino non teneri : patet ex dictis, et omnes id fatentur, modo certus sit se venialia tantum habere ; nam in dubio, ad confessionem teneretur. 2° Quoad præceptum ecclesiasticum, omnes pariter fatentur quod, in dubio de mortali aut veniali, confessio sit necessaria. Si vero, omnibus perpensis, certum sit nullum esse peccatum mortale, plurimi dicunt præceptum Lateranense applicationem non habere. Nam, inquiunt, 1° Concil. Trid., sess. 14, cap. 5, dicit « nihil aliud in Ecclesia a pœnitentibus exigi quam ut quis » que ea peccata confiteatur quibus se Dominum et Deum

» suum mortaliter offendisse meminerit. » 2° Ex Regula 15 juris, *odia restringi convenit*, dici non potest dari obligationem confitendi peccata venialia, nisi lege ecclesiastica clare exprimat: atqui hæc obligatio clare non exprimitur, ut ex textu canonis patet: ergo. 3° Factentibus adversariis, qui simul haberet mortalia et venialia, confiteri non teneretur venialia: ergo fidelis non tenetur vi præcepti ecclesiastici venialia confiteri. Ergo. Ita expresse *Billuart, Tournely, S. Ligorius*, l. 6, n. 667, multos alios citans.

Alii autem opinantur eos qui peccata venialia solummodo habent, nihilominus ad confessionem annuam teneri: 1° quia lex ecclesiastica est generalis, et de obligatione confitendi omnia peccata, sine ulla distinctione, loquitur; 2° quia in dubio an peccatum sit mortale vel veniale, datur, juxta omnes, obligatio illud confitendi: at temerarium foret pronuntiare, quando confessio per totum annum protrahitur, nullum dari peccatum mortale, ne quidem dubium; 3° quia in dubio pars tutior eligenda est: at, in præsentis casu, saltem aliquod est dubium: ergo. Sic *S. Thomas, S. Bonaventura, Sylvius, Habert, Collet, Theol. Rothomag.*, aliique plures. Prior sententia probabilior nobis videtur: at posterior est tutior, ac proinde saltem consulenda est in praxi.

Queritur 4° quandonam illud præceptum obliget.

R. Obligat semel in anno; tempus autem non fuit aliter determinatum: unde qui confessionem ultra annum integrum protraheret, contra præceptum ecclesiasticum mortaliter peccaret. Conc. Trid. sess. 14, cap. 3, sub fine, dicit morem « confitendi, sacro illo et maxime acceptabili tempore Quadragesimæ, esse salutarem, quem » sancta synodus maxime probat et amplectitur, tanquam » pium et merito retinendum. » Cum sacra communio, ex Ecclesiæ præcepto, tempore Paschali suscipienda sit, mos invaluit ut confessio annua, tanquam illius præparatio, eodem fieret tempore. Unde Ritualia nostra communiter illam præcipiunt pro tempore Paschali, scilicet, a dominica Palmarum ad Dominicam in Albis

inclusive. Clerus Gallicanus declaravit, in comitiis generalibus annorum 1625, 1635 et 1646, omnes tunc temporis teneri proprio sacerdote, vel alieno, de consensu ejus, confiteri. Annus igitur sumitur moraliter ab initio *quindenæ* Paschatis unius anni ad finem *quindenæ* sequentis anni.

Licet tamen, ex usu, confessiones audire et absolutionem in ordine ad communionem paschalem impertiri tota die sabbati ante dominicam Palmarum, et non videmus cur nonnullis præcedentibus diebus idem non liceret; clerus enim Gallicanus tempus Paschatis assignavit, ut confessio annua esset præparatio ad communionem: si autem paucis diebus ante initium Paschatis rite fiat in ordine ad communionem paschalem, et status gratiæ non amittatur, nonne finis statuti obtinetur?

Confessarius prævidens fore ut pœnitens, certis habitibus peccandi deditus, tempore Paschali absolvi non possit, illum ultra conclusionem Paschatis statim remittere potest, neque requiritur ut eum hoc tempore audiat: præceptum quippe per solam susceptionem sacramenti impletur: porro sacramentum in eo casu suscipi non potest, ut supponitur: ergo.

Qui voluntarie in causa est cur sacramentum sibi differatur, contra præceptum Ecclesiæ mortaliter peccavit, et, nisi studeat pro viribus ad illud se præparare, iterum atque iterum peccabit; nam, transacto tempore Paschali, præceptum annuæ confessionis semper urget, et quamprimum impleri debet. Unde qui, legitime impeditus, confessionem tempore Paschatis omisit, non peccavit: at, impedimento sublato, tenetur sub peccato mortali quamprimum moraliter satisfacere præcepto. Verum unica confessione rite facta, pro pluribus annis præteritis et pro præsentis tempore Paschatis, simul satisfacit. Qui prævidet copiam confessarii sibi defuturam, tempus prævenire debet.

Datur insuper aliud præceptum ecclesiasticum in Conc. Trid., sess. 13, c. 7 et cau. 11, expressum de con-

fessione sacramentali facienda ab iis qui, peccati mortalis consci, sacram Eucharistiam suscepturi vel Missam celebraturi sunt.

Quæritur 5° an qui decursu anni confessus est, iterum confiteri teneatur tempore Paschali.

R. 1° Si mortaliter peccaverit, præcul dubio confiteri tenetur ut ad susceptionem Eucharistiæ se disponat. 2° Etiam si nullius peccati mortalis esset consci, saltem confessario se sistere deberet, ut statum animæ suæ ei aperiret, et venialia tutius confiteretur, juxta id quod superius diximus. Hæc præsertim admittenda sunt pro iis diocesis, in quibus annua confessio præcipitur faciendi tempore Paschatis.

Quæritur 6° an præcepto ecclesiastico per confessionem nullam satisfiat.

R. 1° Quidam probabilistæ affirmare non erubuerunt satisfieri præcepto Ecclesiæ per confessionem voluntarie nullam: verum Alexander VII et clerus Gallicanus hanc damnaverunt assertionem a qua ipsa ratio abhorret (*Curs. compl.*, t. VI, col. 692). 2° Nec per confessionem involuntarie nullam vel cui deest absolutio sacramentalis, dicto satisfiit præcepto; nam Ecclesia non nudam peccatorum declarationem, sed sacramentum Pœnitentiæ completum, cum Deo reconcilians, præcipit. Ergo.

Quæritur 7° quis intelligendus sit per proprium sacerdotem, de quo loquitur conc. Lateranense.

R. Is intelligendus est qui habet ordinariam jurisdictionem in pœnitentem, proindeque summus Pontifex respectu omnium Christianorum, episcopus respectu diocesanorum, parochus respectu parochianorum, et quilibet superior regularis, ut abbas, prior, guardianus, rector, respectu subditorum, proprius est sacerdos. Unde fidelis qui confessionem annuam seu paschalem alieno sacerdoti facere intendit, licentiam obtinere debet a parochio vel ab episcopo, nisi ex statuto generali vel ex consuetudine liceat confiteri cuivis approbato, uti jam in pluribus diocesis receptum est, et in provincia Tu-

ronensi statutum fuit per decretum 17 concilii Rhodensis anni 1849. De hoc iterum agemus, ubi de jurisdictione.

ARTICULUS SECUNDUS.

DE CONDITIONIBUS CONFSSIONIS.

Sexdecim conditiones confessioni sacramentali plures assignant theologi; alii vero communius aut saltem simplicius eas ad quatuor reducunt, sequenti versu contentas:

Integra sit, simplex, humilis, parere parata.

1° *Integra.* Probavimus enim confessionem jure divino necessariam esse ad obtinendam justificationem post Baptismum: porro, cum unicum peccatum mortale gratiam sanctificantem destruat, si plura admissa fuerint peccata mortalia, omnia clavibus Ecclesiæ subijci debent, ad recuperandam gratiam. Confessio igitur debet esse integra, ac proinde sincera, sine ulla dissimulatione.

2° *Simplex;* id est non verbis fucata nec figuris adornata, sed nuda, clara et brevis peccatorum declaratio.

3° *Humilis.* Cum enim in ordine ad reconciliationem fiat, procedere debet ex intimo sensu indignitatis et sincero dolore cordis; nec igitur excusationes quærere debet pœnitens, culpas minuendo, eas dæmoni, sociis, naturæ corruptæ, etc., tribuendo.

4° *Parere parata.* Peccator enim humiliter se accusans et gratiam reconciliationis exostulans, voluntatem habere debet parendi mandatis confessarii tanquam iudicis sententiam proferentis: cum illo igitur non sit contentiosus, disceptans, consilia, objurgationes ægre ferens.

De integritate paulo fusius dicendum est, et inquiremus 1° an confessio debeat esse integra quoad numerum, species et circumstantias; 2° quænam causæ ab integritate confessionis excusent; 3° an invalide vel illicite confiteatur qui confessionem dividit vel in ea mentitur; 4° an declaranda sint peccata dubia; 5° an peccata jam confessa vel inculpabiliter ommissa; 6° quandonam facienda sit

confessio generalis; 7° an confitendum sit peccatum cum periculo manifestandi complicem; 8° an confessio per litteras sufficiat.

§ I. — De integritate confessionis quoad numerum, species et circumstantias.

Duplici modo confessio potest esse integra, scilicet, materialiter et moraliter: est integra materialiter, si omnia peccata mortalia declarentur, sine ulla exceptione voluntaria aut involuntaria; est autem moraliter integra, quando pœnitens nullum tacet peccatum mortale omissione graviter culpabili.

Certum est integritatem materialem non semper necessariam esse; nam sæpe est impossibilis: Deus autem impossibilia non jubet. Sufficit ergo integritas moralis. Id Conc. Trid. confirmavit, sess. 14, cap. 5, dicens: « Constat nihil aliud in Ecclesia a pœnitentibus exigi, » quam ut, postquam quisque diligentius se excusserit, et » conscientie suæ sinus omnes et latebras exploraverit, » ea peccata confiteatur quibus se Dominum et Deum » suum mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem » peccata quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in » universum eadem confessione inclusa esse intelliguntur. » Unde oblivio peccati mortalis non excusatur, nisi serium præmissum fuerit examen. His nolatis, sit

PROPOSITIO.

Confessio jure divino debet esse integra quoad numerum, species et circumstantias peccatorum, saltem mutantes speciem, quantum pœnitens moraliter potest.

Prob. 1° Hæc propositio fundatur concilio Lateranensi IV, can. *Omnis utriusque sexus*, etc. Conc. Florent. in Decreto ad Armenos, et præsertim concilio Tridentino sic se habente, sess. 14, can. 7: « Si quis dixerit in sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse jure divino confiteri omnia et singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita

» et diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta et » quæ sunt contra duo ultima Decalogi præcepta, et circumstantias quæ speciem peccati mutant... anathema » sit. »

2° Sixtus IV confirmavit, anno 1479, decretum episcopi Toletani, damnantis errores *Petri Osmensis*, qui negabat dari obligationem jure divino confitendi peccata in specie, sed tantum, aiebat, jure ecclesiastico.

3° Idem constat ex textibus SS. Patrum a nobis superius allatis, ut unusquisque attendendo observare potest. Ergo.

4° Hæc autem integritas fundatur verbis Christi sacramentum Pœnitentiæ instituentis: *Quorum remisistis, etc., et quorum retinueritis, retenta sunt.* Ostendimus nasci ex his verbis obligationem confitendi peccata ut remittantur: quæ ergo culpabiliter tacentur, remitti non possunt: unde vel unum ex verecundia celare peccatum mortale, horrendum est sacrilegium.

Diximus 1° quoad numerum, id est, 1° si pœnitens sciat numerum certum, illum in magna sinceritate dicat, nec augendo, nec minuendo, non tamen ea singulatim contextendo; sufficit ut omnia ejusdem speciei simul enuntiet, dicens, v. g.: Ter pejeravi, quinquies omisi jejunium in Quadragesima, etc. 2° Si numerus certus illi non occurrat, quem a certo minus distare æstimabit assignet, addendo, vocem *circiter*, v. g., Decies circiter nomen Dei blasphemavi, de superiore meo coram decem personis circiter detraxi, hoc vel illud dicendo, etc. 3° Si propter nimiam peccatorum multitudinem, ne quidem numerus incertus circiter determinari possit, ut communiter accidit iis qui consuetudinem frequenter peccandi habuerunt, maxime si a multis annis confessionem omiserint, sufficit ut dicat se tot vicibus circiter in talia vel in talia peccata incidisse per dies, per hebdomades, per menses, aut etiam per annos, v. g., A triginta annis circiter novies aut decies inebriatus sum singulis annis. 4° Ubi de peccatis internis agitur, sæpe sufficit ut consuetudinarius dicat se paratum fuisse cogitationi aut

desiderio talis vel talis peccati consentire quoties memoria illius sibi occurrebat, et frequenter sibi occurrisset. 5° Qui numerum certum declaravit, et postea advertit se plura quam dixit admisisse peccata, quæ supersunt declarare tenetur: *patet ex dictis*; qui vero numerum approximantem declaravit, ea quæ postea advertit confiteri non tenetur, si numerum assignatum notabiliter non excedant. Hinc qui confessus est se duodecies blasphemasse circiter, et advertit hoc sibi quindecies accidisse, ad novam declarationem non tenetur; teneretur vero si adverteret hoc vigesies accidisse.

Diximus 2° *quoad species*: patet ex can. Conc. Trid. et alioquin confessarius statum pœnitentis sufficienter non agnosceret; aliud quippe est, v. g., Deum blasphemavisse, aliud de proximo detraxisse; aliud hominem vulnerasse, aliud eum occidisse; aliud adulterium, aliud fornicationem commisisse, etc.

Diximus 3° *circumstantias speciem mutantem*; constat iterum ex citato canone conc. Trid., et evidenter sequitur ex necessitate declarandi species: hinc aliquis turpia fecit in ecclesia, non solum actus turpes, sed et circumstantiam sacrilegii declarare tenetur. Unde qui peccatum declarando circumstantiam omisit, peccatum iterum declarare tenetur ut circumstantiam aperiat.

Diximus 4° *saltem speciem mutantem*, ut a circumstantiis notabiliter aggravantibus abstineremus in propositione; non enim ita certum est eas necessario aperiendas esse. Multi theologi, inter quos *S. Thomas, S. Bonaventura, S. Antoninus, Sylvester, Navarrus, de Lugo, Lessius, Bonacina, S. Ligorius*, etc., negant, et *Billuart* sententiam illorum æstimat probabilem. Hac præcipue ratione nituntur: cum onus peccata confitendi sit grave, extendi non debet ultra id quod a Christo vel ab Ecclesia fuit præceptum: atqui nec Christus, nec Ecclesia declarationem circumstantiarum peccatum intra eandem speciem aggravantium præceperunt. 1° Non Christus, siquidem id non probatur ex Scriptura sacra, neque ex traditione. 2° Non Ecclesia, cum, e contra, sacra synodus

Trid. de integritate confessionis agens, circumstantias solummodo aggravantes exceperit.

Cæteri vero theologi docent, non solum ut tutius, quod omnes concedunt, sed ut verum, dari præceptum divinum declarandi in confessione circumstantias notabiliter aggravantes, et sequentibus innituntur rationibus.

1° *Concilio Tridentino*. Quamvis enim Concilium definire noluerit dictas circumstantias aperiendas esse, ne in hac sicut in aliis materiis controversis theologos catholicos percuteret, hoc tamen grave fundamentum argumentationis nobis subministrat: decernit, cap. 5, circumstantias speciem peccati mutantem accusandas esse, ut confessarii *de gravitate criminum recte censere possint, et pœnam quam oportet, pro illis, pœnitentibus imponere*. At illa ratio eandem vim habet pro circumstantiis notabiliter aggravantibus ac pro circumstantiis speciem mutantibus: v. g., qui nummum aureum in ecclesia furatus est, præcepto divino confessionis non satisfaceret, dicendo simpliciter se furatum esse. Quis sibi persuadebit illum iisdem verbis satisfacturum, si centum nummos furatus est? Ergo.

2° *Ratione*. Circumstantia mutans speciem declaranda est, quia novam addit malitiam peccato: sed circumstantia notabiliter aggravans, cum per se ad constituendum peccatum mortale sufficiat, circumstantiæ speciem mutantis æquivalet: ergo.

Quamvis hæc posterior sententia, ut pote tutior et fundata, in praxi sit desideranda, non rigorose tamen est premenda, quia prior sua probabilitate non caret, et onus confessionis non est aggravandum.

§ II. — De causis ab integritate confessionis excusantibus.

PROPOSITIO.

Impotentia, tum physica, tum moralis, ab integritate confessionis excusat.

Prob. Juxta omnes, confessio non necessaria est ad justificationem, ex institutione Christi, necessitate me-

dii, sed necessitate præcepti: istud autem præceptum sapienter fuit institutum, et contrarium sentire impium foret; at sapienter non fuisset institutum, si cum impotentia, sive physica, sive morali, obligaret, quia tunc onus intolerabile foret: ergo.

Hinc 1° impotentia physica ab integritate confessionis excusantur: 1° qui ex ignorantia inculpabili, aut venialiter tantum culpabili, peccata mortalia obliviscuntur; qui meminit se aliquod grave peccatum admisisse, speciem non recordans, simpliciter dicere potest se mortaliter peccasse. 2° Surdus-mutus et linguæ ignarus, si, deficiente idoneo sacerdote, integre confiteri nequeat, satisfaciet ostendendo signis vel nutibus ea quæ poterit sic exprimere peccata: si scribere possit, et periculum revelationis non timeat, integre confiteri tenetur. Id autem facere per interpretem ordinarie non obligatur, quia sola confessio secreta a Christo fuit præscripta: attamen si in periculo mortis constitueretur et aliter confiteri non posset, tutius ipsi foret ministerio interpretis uti; si tunc aliquis forte inveniretur modus quo interpres peccatum moribundi non intelligeret, certe eligendus esset; v. g., conveniri posset quod interpres pœnitentem interrogaret, dum ille manum sacerdotis sub stragulis positam stringeret ad affirmandum, vel relinquere ad negandum. 3° Moribundus, si inter confitendum deficiat, in phrenesim incidat, aut aliter confessionem inchoatam perficere non possit, nihilominus absolvendus erit, ut fusiùs infra dicemus.

Hinc 2° impotentia moralis ab integritate confessionis excusat, si grave damnum spirituale aut temporale imminet ipsi pœnitenti, confessario aut alteri tertio. 1° Ipsi pœnitenti, ut si rationabiliter timeat ne ex diuturno examine nascantur motus carnales quibus consentiat, aut si nimis sit scrupulosus in explicandis peccatis, et confessio illi fiat odiosa, tunc confessarius, ubi prudenter judicat id expedire, jubere potest ut interrogationibus suis tantum respondeat. Pariter non requiritur integritas materialis, si infamia timenda sit, v. g., quando moribundus sanctum viaticum, infans primam communionem suscep-

urus, declarat se peccatum aliquod mortale celasse: item ordinandus ad suscipiendos Ordines jam paratus. 2° Confessario, v. g., si ob morbum contagiosum periculum sit ne, integram confessionem audiendo, peste inficiatur, tunc, uno vel altero audito peccato, moribundum absolvere potest. Caveat tamen ne sibi nimis consulens, officio charitatis erga miserum peccatorem in tali extremitate constitutum desit. Item confessionem abrumpere et pœnitentem statim absolvere potest, si hostis illum insequatur, si naufragium aut incendium immineat. 3° Alteri tertio, ut si confessarius peccatum suum declarare non possit quin sigillum confessionis lædat: tunc id unum celare potest quod periculum revelationis constitueret. Unde dicere deberet se mortaliter peccasse, vel contra talem aut talem virtutem deliquisse, si speciem absque periculo declarare posset.

Notandum est peccata ob impotentiam moralem reticere non posse, nisi 1° damnum quod timetur sit grave et certum aut admodum probabile; 2° alter adiri non possit, sine gravi incommodo, confessarius cui integra confessio fieri valeat; 3° confessio commode differri nequeat. Peccatum autem justa de causa omissum, sequenti confessione declarandum est, ut satisfiat præcepto integre confitendi, et hæc confessio non multum differenda est, si adsit confessarius cui absque notabili incommodo fieri possit, ut infra dicemus.

Quidam olim arbitrati sunt magnum populi concursum in nonnullis solemnitatibus esse rationem ab integritate confessionis sufficienter excusantem. Verum Innocentius XI hanc proscripsit opinionem damnando sequentem propositionem: « Licet sacramentaliter absolvere dimidiate tantum confessos, ratione magni concursus pœnitentium, qualis, v. g., potest contingere in die magna alicujus festivitatis aut indulgentiæ. »

§ III. — An invalide aut illicite confiteatur qui confessionem dividit aut mentitur in confessione.

Certum est cuncta peccata mortalia eidem confessario

aperienda esse; nec sufficeret quædam uni confessario et cætera alteri confessario declarare; alia quippe sine aliis remitti non possunt.

Qui venialia declararet, retentis mortalibus, evidenter invalide confiteretur; qui vero tantum reticeret venialia, non invalidam redderet absolutionem, cum non sit præceptum confitendi venialia.

Si quis in peccata mortalia sæpe relapsus, timens ne confessarius ordinarius diutius eum probet vel remotiorem alicujus occasionis præcipiat, alium sacerdotem adeat cui mortalia declaret, absolutionem obtineat, et deinde confessario ordinario venialia confiteatur, invalidum redderet sacramentum ob defectum requisitarum dispositionum. Item qui sic ageret ad obtinendam licentiam frequentius communicandi, aut admissionem ad Ordines. Non ita qui in aliquod grave peccatum extraordinarie lapsus, ob verecundiam illud confessario, qui est ignotus, aperiret, et postea ad ordinarium rediret confessarium, nihil de præfato dicens peccato. Hoc enim receptum est in praxi tum fidelium tum confessariorum.

1° Qui mentitur in confessione, peccatum mortale aut circumstantiam mutantem speciem vel etiam notabiliter aggravantem, et non rite confessum negando, mortaliter peccat: patet ex dictis de præcepto omnia confitendi peccata. Qui autem negaret peccatum jam rite confessum et remissum, aliquando mortaliter peccaret, si nempe confessarius illum interrogaret ut de consuetudine peccandi, de vocatione, etc., judicaret; aliquando vero, juxta multos, venialiter tantum peccaret, si videlicet confessarius notione hujus peccati opus non haberet, quia tunc claves Ecclesiæ graviter non offenduntur. 2° Qui mentitur negando peccatum veniale, probabiliter mortaliter ordinario non peccat, quia gravis non fit injuria sacramento. Ita de Lugo, Layman, Sylvius, P. Antoine, Billuart, S. Liguorius, etc., contra plures alios. 3° Qui mentitur confitendo peccatum mortale quod non admisit, mortaliter peccat, propter injuriam sacramento illatam, nisi intentione forsitan excusetur. 4° Si veniale tantum sibi imponeret, com-

munius dicunt theologi illum solummodo venialiter peccaturum, nisi, ait Sylvius et cæteri post ipsum, falsum hoc peccatum tota esset materia sacramenti: tunc quippe sacramentum voluntarie faceret nullum, quod semper grave est peccatum. 5° Mentiri in confessione circa res ad sacramentum non pertinentes, est peccatum grave aut leve, prout materia est gravis aut levis, juxta regulas quæ in Tractatu de Decalogo traduntur.

Attamen mendacium intra confessionem factum, cæteris paribus, est gravius, quia malitiam induit sacrilegii, et ideo, etiam ubi veniale est, suspectæ nobis videntur confessiones ejus qui deliberate sic mentitur.

§ IV. — An peccata dubia sint declaranda.

Triplici modo peccata possunt esse dubia, scilicet 1° dubio facti, si nempe dubitetur an peccatum fuerit commissum; 2° dubio juris, si dubitetur an peccatum certo commissum sit mortale vel veniale; 3° dubio declarationis, videlicet, si quis dubitet an peccatum certo commissum et mortale declaraverit, nec ne.

In triplici hoc casu peccata dubia declaranda sunt: nam cum detur obligatio confitendi peccatum mortale, non licet periculo tale peccatum omittendi se exponere: attamen qui peccatum dubium omitteret, tali periculo evidenter se exponeret. Ergo. (Nihilominus legatur *S. Lig.*, l. 6, n. 471 et seq.)

Hæc non dicta sint pro scrupulosis qui meras anxietates, omni fundamento destitutas, pro veris dubiis sumere solent, et qui aliunde, ob incommoda inde provenitura ab integritate materiali eximuntur: hortandi sunt ergo ut a dubiis, maxime si de internis agatur, abstineant, et certa duntaxat confiteantur. Si forte quædam gravia inter dubia existunt, nihilominus vi absolutionis rite concessæ remittentur.

Quæritur 1° an absolutio super peccatum dubium concedi possit.

R. 1° Si dubitetur an peccatum, certo commissum, sit mortale, vel an fuerit declaratum, absolutio super illud